

mlčecí lhůtě proti uvedeným tam osobám platí podle svého jasného znění jen při řádné vydržecí a promlčecí lhůtě a, jsouc vyjimečným zákonným ustanovením, nemůže býti podle §u 7 obč. zák. rozšiřováno na kratší lhůty §§ 1480, 1487 a 1489 obč. zák., jednak pozůstalost neodevzdaná nenáleží k osobám, uvedeným v §u 1472 obč. zák., neboť podle §§ 547 a 811, podle druhého odstavce §u 1462 a podle poslední věty §u 1464 obč. zák. ani dědicové zůstavitelovi, ani neodevzdaná pozůstalost nemají více práv, než měl zůstavitel a lze proti nim vznésti všechny námitky z osoby zůstavitelovy, tedy zde vzhledem na to, že zůstavitel byl osobou fysickou, lze také vznésti námitku tříletého promlčení právě tak, jako by mohla býti vznesena proti samému zůstaviteli. Otázka stavení promlčení podle §u 1494 obč. zák. z důvodu, že některé děti zemřelého byly v době jeho smrti a také potom ještě nějakou dobu nezletilé, nemůže v tomto sporu vůbec přicházeti v úvahu, poněvadž děti zemřelého byly sice podle zákonné posloupnosti povolány k dědictví po něm, ale nebyly k jeho pozůstalosti přihlášeny, nýbrž žalobkyně přihlásila se sama jako dědička k pozůstalosti a tedy podle §u 547 obč. zák. jen ona, nikoli děti, zastupovaly a zastupují pozůstalost jako samostatnou právnickou osobu, a nelze děti zemřelého pokládati za dědice, na které přešel zůstavitelův nárok na náhradu škody z důvodu zničení jeho vozu a poranění jeho koně. V tomto sporu je tudíž nedůležité, že některé z dětí zemřelého byly po jeho smrti ještě nějakou dobu nezletilé.

Čís. 3420.

V rozsudku o námitkách proti směnečnému platebnímu příkazu lze k žalobcovu návrhu směnečný platební příkaz zachovati v platnosti též s omezením exekuce na určité majetkové předměty dlužníka.

Zástavní věřitel má na vůli domáhati se uspokojení žalobou zástavní nebo žalobou o zaplacení dluhu. Tím, že věřitel nepřihlásil pohledávky ve vyrovnání, nepozbyl jí. Vyrovnání dlužníka nemá vlivu na uplatňování pohledávky v rámci oddělného práva. Osobní pohledávka, pokud převyšuje vyrovnací kvotu, jest pouhou pohledávkou naturální.

(Rozh. ze dne 22. ledna 1924, Rv II 801/23.)

Proti směnečnému platebnímu příkazu na zaplacení 117.000 Kč namítl dlužník mimo jiné, že směnečný dluh doznal změny soudně potvrzeným vyrovnáním, dle něhož věřitelé obdrží 25% svých pohledávek, a že žalobkyně jest pouze oprávněna žádati 10%, které kvoty jsou dosud splatnými, nebo držeti se poskytnutých jí zástavních práv, z nichž arcíť prý obdrží více než 25% kvotu. Procesní soud první stolice ponechal směnečný platební příkaz v platnosti a obmezením, že exekuce jest přípustna pouze na zástavní práva žalobkyně, jež v rozsudku jednotlivě uvedl. Důvody: Soudně potvrzené vyrovnání nemění dle přesvědčení soudního dvoru ničeho na povaze a výši směnečného závazku žalovaného, pokud závazek tento jest kryt platnými a vyrovná-

cím řízením dle Šu 11 (1) vyrovnacího řádu nedotčenými právy na oddělení. Takovými to právy jsou zástavní práva žalobkyně na nemovitostech i movitostech, uvedená ve výroku rozsudečném, a ježto zástavních práv na nemovitostech nabyto bylo dne 22. února 1922 (11. května 1922), na movitostech pak dne 8. května 1922, zůstávají tato práva ve smyslu uvedeného ustanovení vyrovnacího řádu nedotčena. O d v o - l a c í s o u d ponechal k odvolání žalovaného směnečný platební příkaz v platnosti jen ohledně 17.550 Kč. D ů v o d y: Právem vytýká odvolatel, že platební rozkaz nebyl rozsudkem částečně zrušen, jak to zákon připouští, nýbrž přizpůsoben žádosti žaloby z práva zástavního a to bez návrhu žalobkyně. Ze směnky samé, jako obligace skripturní, nemůže plynouti oprávnění neb omezení směnečného věřitele, by hledal uspokojení na základě směnečného platebního rozkazu nebo rozsudku, vydaného v řízení směnečném, jen z určitých věcí dlužnickových, které mu byly dány v zástavu. V řízení směnečném nelze uplatňovati právo zástavní pro směnečný dluh nebo pro obecnoprávní dluh krycí směnkou utvrzený. To plyne z Šu 555, 559 a 553 c. ř. s. Žalobce ani neučinil návrhu, by platební rozkaz směnečný byl zachován v platnosti s omezením jeho vykonatelnosti na určitý zastavený majetek dlužníkův. Neuplatnit zástavy v řízení směnečném a proto byl první soud tím méně oprávněn v rozsudku takovéto omezení, v řízení směnečném nepřipustné, do rozsudku o platebním rozkazu pojmouti. Chtěl-li žalobce uplatnit právo zástavní jako právo na oddělené uspokojení, měl to učiniti žalobou zástavní a nikoliv směnečnou. Mylný jest ovšem názor odvolatelův, že se žalobkyně tím, že směnečné pohledávky (pohledávky z poskytnutého úvěru) vůbec nepřihlásila v řízení vyrovnacím, vzdala jejího uplatnění (vzdala se této pohledávky vůbec) a dala již tím na jevo, že se chce spokojiti toliko s právem zástavním. Práva na oddělené uspokojení, na příklad právo zástavní, zadržovací a ze zajišťovacího převodu, jsou právy věcnými a vyrovnání stejně jako úpadek se jich netýká. Ale to nebrání zástavním věřitelům, aby bez ohledu na zástavu své p o h l e - d á v k y neuplatňovali v úpadku nebo v řízení vyrovnacím. Tomu svědčí § 39 vyr. ř. a § 132 konk. ř. Ovšem přísluší zástavním věřitelům v řízení vyrovnacím právo hlasovací jen pro zbytek, zástavou pravděpodobně nekrytý, a již to svědčí tomu, že pohledávku i věřitel zástavní dle obecných pravidel v řízení vyrovnacím uplatniti může a neztrácí ji ani, když ji nepřihlásil. Přihláška ve vyrovnacím řízení má jen ten význam, by si věřitel zjednal hlasovací právo ohledně přijetí vyrovnacího návrhu dlužníkovy a případný vliv na obsah vyrovnání, ale, nechce-li věřitel tohoto práva upotřebiti, pohledávky tím neztrácí, stejně jako ji neztrácí nepřihlášením k úpadku, jsa vyloučen jenom z účasti na rozdělování úpadkové podstaty, pokud pohledávky nepřihlásil. Proto neztratila žalobkyně obligačního nároku proti žalovanému tím, že bylo zavedeno řízení vyrovnací a že pohledávky v něm nepřihlásila (§ 53 vyr. ř.). Ovšem stihají ji bez ohledu na přihlášku následky potvrzeného vyrovnání dle Šu 55 vyr. ř., takže zaniká pohledávka ve zbytku, nekrytém vyrovnávací kvotou. Vyrovnání samo o sobě není novací, jestliže zvláštní ustano-

vení úmluvy vyrovnací tak nestanoví. Proto nezaniká beze všeho potvrzením vyrovnání celý dluh dlužníkův a nenastupuje místo něho nový dluh z vyrovnání, nýbrž věřitel jest oprávněn na základě dosavadního titulu svou pohledávku do obnosu kvoty uplatňovati. Věřitel zástavní má pak dvojí cestu, kterou může uplatňovati svou pohledávku, jednak dobýváním ze zástavy bez ohledu na kvotu vyrovnací, nebo všeobecně s ostatními věřiteli vyrovnacími do výše kvoty. Proto mohla žalobnice dobývati svou směnečnou pohledávku bez ohledu na to, že byla zástavním právem pro úvěr kryta, proti dlužníku i po potvrzeném vyrovnání, ovšem jen do výše vyrovnací kvoty. To plyne z ustanovení Šu 53 vyr. ř. a Šu 132 konk. ř. Má tedy odvolatel pravdu, tvrdí-li, že rozsudkem měl býti zrušen směnečný platební rozkaz, pokud přesahuje splatné kvoty do vynesení rozsudku v první stolici (§ 406 c. ř. s.). V tom směru zjistil odvolací soud z výměru vyrovnacího soudu o potvrzeném vyrovnání ze dne 5. ledna 1903, že z celkové pohledávky dlužník jest povinen splatiti toliko 25% a z toho splatno bylo v té době toliko 15%. Do této výše bylo tedy ponechati platební rozkaz v platnosti, ohledně zbytku bylo ho zrušiti.

N e j v y š š í s o u d obnovil k dovolání žalobkyně rozsudek prvního soudu, dovolání žalovaného pak nevyhověl.

D ů v o d y:

Soud první stolice k námitkám žalovaného zachoval sice směnečný platební příkaz co do celých zažalovaných 117.000 Kč s přísl. v platnosti, ale s tím omezením, že exekuce jest přípustna jen na nemovitosti a movitosti, uvedené ve výroku rozsudkovém, k nimž žalobkyni přísluší smluvní právo zástavní. Soud vyloučil tedy již předem exekuci na ostatní jmění žalovaného, a v tom směru vyzněl rozsudek v neprospěch žalobkyně a ve prospěch žalovaného, což došlo výrazu také výrokem, že se útraty sporného řízení navzájem zrušují. Částí rozsudku, jímž bylo ono omezení vysloveno, byla dotčena jen žalobkyně, ale tato se neodvolala z rozsudku, a proto odvolací soud, jakmile zachoval — třeba jen částečně — v platnosti směnečný příkaz platební, nesměl tak učiniti bez zmíněného omezení. Žalovaný nebyl oprávněn, odpírati oné části rozsudku, která byla v jeho prospěch, a pokud se ve svém odvolání přece o to pokusil, měly příslušné vývody zůstatí nepovšimnuty, zvláště když ani věcně nebyly opodstatněny. Civilní řád soudní neobsahuje ustanovení, které by bránilo směnečnému věřiteli, prohlásiti ve směnečné žalobě, že se spokojuje s exekucí na určité majetkové předměty žalovaného, naopak plyne přípustnost takového prohlášení z disposičního práva věřitele; proto však není ani závady, by nebyl směnečný příkaz platební vydán s příslušnou výhradou, a důsledkem toho není překážky, by v rozsudku o námitkách žalovaného směnečný příkaz platební nebyl zachován v platnosti i s takovým omezením. Z předpisů §§ 553, 555, 559 c. ř. s., k nimž poukazuje odvolací soud, a z ustanovení Šu 557 c. ř. s., jehož žalovaný se dovolává, nelze nic odvoditi proti uvedenému

právnímu názoru. Omezení, vyslovené prvním soudem, není však v rozporu ani s právem hmotným. Žalobkyně sama prohlásila, že hledá uspokojení svého nároku zatím jen z věcí — movitých a nemovitých — daných jí do zástavy. Je pravda, že žalobkyně mohla dosíci tohoto uspokojení bez zažalování osobního nároku také uplatněním práva zástavního, t. j. žalobou zástavní dle §u 461 obč. zák. Ale zástavní věřitel není povinen a nucen, domáhati se uspokojení žalobou zástavní, nýbrž může za účelem svého uspokojení také žalovati o zaplacení pohledávky, zajištěné právem zástavním, jak zřejmě vysvitá též z §u 91 j. n., který staví výslovně vedle sebe obě žaloby. Věřitel zvolí druhou cestu, bude-li moci důvodně očekávati, že povede rychleji k cíli, jak tomu bude z pravidla při pohledávkách směnečných, zajištěných kromě toho právem zástavním. Nebylo tudíž ani dle hmotného práva překážky, by žalobkyně nezažalovala směnečnou pohledávku 117.000 Kč s přísl. Existence a výše obecnoprávní pohledávky, k jejíž krytí byla dána směnka, nebyla v písemných námitkách popřena, byloť v nich pouze vytýkáno, že dosud nenastala splatnost zažalované pohledávky. Dle zásady §§ 550 odstavec druhý a 559 c. ř. s. nebyl tedy žalovaný více oprávněn, namítati ve sporu, že zažalovaná pohledávka 117.000 Kč není po právu. I kdyby přednes žalovaného při ústním líčení ze dne 16. srpna 1923, že popírá existenci dluhu 315.000 Kč, uvedeného v přípravném spise žalobkyně, poněvadž není dosud zúčtován, zahrnoval v sobě námitku, že dluh není po právu ani částkou 117.000 Kč, byla by tedy tato námitka opožděna a nebylo by k ní hleděti. Tím méně lze ovšem přihlížeti k námitce, vznesené v té příčině teprve v dovolacím spise žalovaného. V dovolacím řízení jde tedy, ježto žalovaný netrvá na námitkách neplatnosti indosace a nesplatnosti směnky, pouze o to, jaký vliv má na směnečný nárok žalobkyně soudní vyrovnání, jež žalovaný učinil se svými věřiteli, a jež bylo potvrzeno usnesením krajského soudu v U. ze dne 5. ledna 1923. V tom směru odvolací soud správně vyložil, že žalobkyně tím, že nepřihlásila své pohledávky k vyrovnacímu řízení, jí nepozbyla, a že vyrovnáním nenastala novace. Vývody dovolacího spisu žalovaného, jimiž se tento snáží dolíčiti opak, lze odkázati na příslušnou část rozhodovacích důvodů napadeného rozsudku, a na obsáhlé výklady, obsažené v komentářích Dra Arnolda Lehmana I/774 a násl., II/163 a násl., jakož i Dra Roberta Bartsche a Dra Rudolfa Pollaka II/53, 56, 286, 289 (§ 156 konk. ř. A) pozn. 1 a 2, C) pozn. 8; § 53 vyr. ř. A) pozn. 1, C) pozn. 9), k nimž se dovolací soud přidává. Jinak ale nelze souhlasiti s právním názorem odvolacího soudu. Není sporu o tom, že žalobkyni přísluší proti žalovanému nejen osobní nárok na zaplacení 117.000 Kč, nýbrž že žalobkyně jest i věřitelkou oddělnou, již bylo před zavedením vyrovnacího řízení poskytnuto smluvní právo zástavní na nemovitostech a movitostech, uvedených ve výroku rozsudku prvního soudu, k zajištění pohledávek 200.000 Kč, 120.000 Kč a 250.000 Kč. Tato oddělná práva žalobkyně nebyla zavedeným vyrovnacím řízením dotčena (§ 11 odstavec první vyr. ř.), t. j. žalobkyně může věci, ke kterým se vztahují oddělná práva, použiti k uspokojení

své celé pohledávky, z níž zažalována část 117.000 Kč, a ničeho jiného se žalobkyně v tomto sporu v pravdě nedomáhá, jak patrně z jejího přednesu v první stolici a z toho, že nechala vejíti v moc práva výrok prvního soudu, že se právo exekuce pro zažalovanou pohledávku omezuje na zmíněné věci. Jen ohledně osobního nároku žalobkyně nastal soudně potvrzeným vyrovnáním účinek §u 53 vyr. ř., záležející v tom, že žalovaný byl sprostěn povinnosti, nahraditi žalobkyni ztrátu, t. j. 75% pohledávky dodatečně ze svého o s t a t n í h o jmění, k němuž žalobkyni nepřísluší právo oddělné. Ovšem ani tato část dluhu nadobro nezanikla, stala se pouze obligací naturální, která může sice býti zaplacená, ale nikoli zažalována nebo vyúčtována (srov. Lehmann, Bartsch/Pollak 1. cit.). Kdyby se byla žalobkyně domáhala zaplacení pokud se týče uspokojení svého celého osobního (směnečného) nároku bez jakéhokoliv omezení, tedy také z ostatního jmění žalovaného, k němuž jí nepřísluší právo oddělné, byl by žalovaný ovšem oprávněn býval, namítati soudně potvrzené vyrovnání a jeho účinky, a byl by soud mohl v platnosti zachovati směnečný příkaz platební jen co do vyrovnacích kvot, připadajících na zažalovanou pohledávku a již dospěvších. Poněvadž však, jak uvedeno, žalobkyně uplatňuje svou pohledávku pouze v rámci svého oddělného práva, nutno v mezích tohoto oddělného práva zachovati směnečný příkaz platební v moci co do celé zažalované částky. Z těchto právních úvah plyne jednak neoprávněnost dovolání žalovaného, který, uplatňuje dovolací důvody §u 503 čís. 2, 3 a 4 c. ř. s., žádá za zrušení celého platebního příkazu, jednak odůvodněnost dovolání žalobkyně, jež podle §u 503 čís. 4 c. ř. s. napadá rozsudek odvolacího soudu, pokud jím směnečný příkaz platební byl zachován v platnosti jen co do 17.550 Kč s přísl., co do zbytku však zrušen, i bylo proto zamítnouti dovolání žalovaného, naproti tomu vyhověti dovolání žalobkyně a změnou rozsudku odvolacího soudu obnoviti v hlavní věci rozsudek soudu první stolice.

Čís. 3421.

Zaopatřovací požitky bývalých zaměstnanců na velkém majetku pozemkovém (zákon ze dne 18. března 1921, čís. 130 sb. z. a n.).

Úředníci jedenácté skupiny tabely musí býti v řízení svěřených jim podniků úplně samostatní, podléhající a jsouce zodpovědní přímo vlastníku a musí spravovati zemědělský neb lesní podnik většího rozsahu. Nerozhodno, že zaměstnanec měl titul ředitele panství. K pojmu »většího hospodářského objektu«.

(Rozh. ze dne 23. ledna 1924, Rv I 1269/23.)

Mezitímním rozsudkem prvního soudu a potvrzujícím rozsudkem soudu odvolacího bylo vyhověno první části žalobního nároku, aby bylo zjištěno, že žalobci přísluší nárok na 76% plných požitků jedenácté skupiny dle tabulky připojené k zákonu o úpravě zaopatřovacích požitků bývalých zaměstnanců na velkém majetku pozemkovém ze dne 18.